

en ubehagelig Regning. Jeg tror nemlig ikke, at vedkommende anden Part godkender dette Regnestykke. Jeg tror, han kommer en Dag og præsenterer mig en Regning, som lyder paa Forskellen mellem, hvad jeg har bragt ind, og hvad jeg har ført ud, og som jeg skal betale, enten jeg kan eller ikke. Jeg tror, det samme gælder for Staterne, hvor mange kunstige Teorier man saa vil lave. I den Henseende have vi et Modstykke i Sverige; for der er det saaledes, at siden 1888, fra hvilket Aar Beskyttelsen daterede sin Tilbagekomst til Sverige, er dets Indførsel vel ikke aftagen, men tiltagen langt mindre end dets Udførsel, som er vokset saa stærkt, at Forskellen i de 6—7 Aar, der ere gaaede, er faldet fra 50 ned til 5 Mill. — det var den i 1894, det sidste Aar, fra hvilket jeg har Oplysninger — og dette tror jeg er et adskillig gunstigere Resultat.

Naar jeg saa skal slutte, siger jeg, at der er en mærkelig Forskel paa de Teorier og Doktriner, som foresættes fra frihandlerisk Side, og de Fakta, vi have med at gøre. Her fortæller man os, at Beskyttelse er aldeles ødelæggende, at den sløver og tilintetgør Foretagelsesaaenden, at ingen fornuftig Næringsvej kan bestaa under den; men den Kendsgerning, man peger paa, og som man oven i Købet overdriver stærkt, siger jo, at det Erhverv, man beskytter, bliver alt for rigt, Fabrikanten bliver Millionær og betaler saa høje Lønninger, at han trækker Arbejderne til sig, saa at vi ikke kunne beholde dem paa Landet. Det er Teori paa den ene Side og Kendsgerning paa den anden, oven i Købet i overdreven Stikelse. De sige, at Beskyttelsen ødelægger Arbejdsloven og trykker Arbejdslønnen ned, og samtidig siger man, at den trækker Arbejderne til sig ved at forhøje Lønnen. Men man siger ogsaa, at Beskyttelsen nedsætter Arbejdslønnen, og man beviser det ved at bruge selve det som Argument mod sin Modstander, at Arbejdslønnen er større i Danmark end i visse Lande i Udlandet, og de Lande, man sammenligner med, ere Sverige og til Dels Tyskland. Nu er det saaledes, at i Danmark klager man over, at vi ikke ere med i Frihandelen, men at vi have nydt Beskyttelsen uforandret til Dato; men medens man i Sverige og Tyskland har prøvet Frihandelens Betsignelser og først for saa Aar siden har faaet Beskyttelse, ser man, at i de Lande, hvor man har haft Frihandel, er Arbejdslønnen mindre og i Danmark større. Det bruger man som Argument for, at Beskyttelsen trykker Arbejdslønnen ned, medens Frihandelen forhøjer den! Ingen har dog gjort den Erfaring, at den svenske Arbejds-

løn er bleven mindre siden 1888; den mindre svenske Arbejdsløn, man regner med, er fra Frihandelsperioden. Beskyttelsen har altsaa ikke trykket Arbejdslønnen ned. — Endelig siger man, at Frihandelen ansporer Arbejdskraften, gør alle Erhverv indbringende, at den sætter Folk i Stand til at afholde større Lønninger, at den giver en udmærket Position, og saa siger man, at det danske Landbrug, som har levet under Frihandel her i Landet — og det er et Ord, jeg gerne vil understrege stærkt, det er udtalt i Mindretallets sidste Replik i Kommissionsbetænkningen — utvivlsomt nu til Dags har mindre Skatteevne, end det havde i 1863. Dette er altsaa det praktiske Udbytte af Frihandelens Betsignelser! Det ærede Medlem har med Rette rost og anerkendt de voksende Produktmængder, som Landbruget formaar Aar efter Aar at præstere og sende ud af Landet, men Landbrugerne sige selv, at det pefuniære Resultat af alle disse Anstrengelser er saa slet, at Landbruget gentagne Gange har maattet henvende sig til Staten for hos den at søge Støtte til en Forandring i Skatteforholdene, som kunde gøre det muligt for Landbruget at eksistere. Og nu siger Mindretallet, at Moralens af det hele, af hele den lange Periode, den ganske udmærkede Virksomhed i frihandlerisk Retning, er, at det danske Landbrug nu for Tiden har en lavere Skatteevne, end det havde i 1863! Det kalder jeg Modstrid mellem Teori og Kendsgerning! Konsekvensen af disse Grunde er den Anskuelse, som jeg her har talt for. Hvad jeg har sagt med Undtagelse af et Punkt, som jeg maatte glemte at bemærke, nemlig Kompensationsspørgsmaalet, som er for nyt og ikke har været overvejet i de Kredse, mener jeg at kunne sige paa den danske Haandværks- og industridrivende Stands Vegne foruden paa mine egne. Denne Stand hører ellers til de stille i Landet. Jeg tror ikke, den har gjort meget Spektakel til Højre eller Venstre. Jeg tror, at der derfor har ubillet sig den Anskuelse, at den kan man byde, hvad det skal være. Den har ogsaa nydt godt af Udviklingen, ogsaa af den, der følger af de fri Institutioner, som denne Stand er lige saa glad for som enhver anden Samfundsklasse. Tillige har denne Stand nydt godt af den Udvikling, som fulgte med Toldbeskyttelsen. Standen er bleven talrigere og er bleven sig sin Betydning bevidst. Derjom andre have lyst til efter det Villedede, der blev brugt i Gaar, at spille Faarets Rolle, der klippes i Stilhed, tror jeg ikke, at den har det. Den har sagt sin Mening derom. Jeg har i Begyndelsen af mit Foredrag nævnt, hvad den